

ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1984-85 ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਿਰਫ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਕੇ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਚ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

(15) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਸਤ ਪਾਲ ਅਤੇ ਐਨਸੀ ਖਿਚੀ ਜੇ. ਜੇ.

ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ, -ਜਵਾਬਦਾਰ

92 ਦਾ Crl.ਆਰ 92

22 ਅਪ੍ਰੈਲ 1997

ਕੌਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 —S. 125 — 125 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ। ਪੀਸੀ-ਬੁੱਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 'ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ' ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ - ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਫਰਮਾਨ 125 ਕਰੋੜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ। ਪੀਸੀ- ਕੀ 125 ਕਰੋੜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ, ਪਤਨੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧੀਨ 125(5) ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੱਤੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪਤਨੀ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ;

(2) ਪਰ ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ;

(3) ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 125, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਡਿਕਰੀ *ipso* ਫੈਕਟੋ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ

ਨੂੰ ਧਾਰਾ 125, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਅਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ;

(4) ਉਹ ਪਤਨੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਤੀ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(ਪਰਾ 11)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇ.ਜੀ.ਚੌਧਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਕੇ.ਐਸ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਵਿਨੋਦ ਆਰੀਆ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਸਤ ਪਾਲ, ਜੇ.

(1) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੈ, ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕੋਡ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਨੇ 12 ਜੁਲਾਈ, 1990 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 125(4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ।

(2) 12 ਜੁਲਾਈ, 1990 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ 17 ਅਗਸਤ, 1990 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ 12 ਜੁਲਾਈ, 1990 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਠਾਨਕੋਟ, ਨੂੰ 17 ਸਤੰਬਰ, 1991 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਵਤਾ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਦਵਤਾ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਹੋਏ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਾਰਨ ਆਪਣਾ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦੇ ਉਸਦੀ ਕੰਪਨੀ ਛੱਡੀ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 400 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ।

(3) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ 17 ਸਤੰਬਰ 1991 ਨੂੰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 10 ਜਨਵਰੀ, 1994 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਟਕਰਾਅ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ:

"ਕੀ ਉਹ ਪਤਨੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।"

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 12 ਜੁਲਾਈ 1990 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। - ਪਤੀ ਅਤੇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 125(4) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 12 ਜੁਲਾਈ, 1990 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਨੇ ਆਪਣੇ 17 ਅਗਸਤ, 1991 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਕ ਮੁੱਦਿਆ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਕੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਹਟ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਤੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਖੁਦ ਪਤੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਹਟਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਤਹਿਤ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

- (1) ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਮਵਿਤਾ ਸ਼ਰਤਨਾ (1),
- (2) ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿਲਬੀਰ ਕੌਰ (2)
- (3) ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ (3)
- (4) ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਵਾਲੀਆ (4)
- (5) ਮੁਰਲੀਧਰ ਚਿੰਤਾਮਨ ਵਾਘਮਾਰੇ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਮੁਰਲੀਧਰ ਵਾਘਮਾਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (5)

(6) ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਧਾਰਾ 125 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਪੀਸੀ ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

- (1) ਕੇ. ਨਰਾਇਣ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਭਾਗਿਆ ਲਕਸ਼ਮੀ (6)

- (1) 19 ਅਤੇ 9 (1) ਚੌ. ਐਲਆਰ 486
- (2) 1980 ਵੋਲ. 82 PLR 665

- (3) 1988 ਆਰਸੀਆਰ 389
- (4) 1991 (2) ਆਰਸੀਆਰ 306
- (5) 1986 CrI. ਐਲਜੇ 1216
- (6) 1984 CrI. ਐਲਜੇ 276

(2) ਅਮੀਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇਵੀ (7)

(3) ਬਾਬੂ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਸੁਨੀਤਾ (8)

(6) ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਖੁਦ ਹੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

(1) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੀਲਾ ਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਪਰਸ਼ਾਦ (9)

(2) ਝੰਵਰ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (10); ਅਤੇ

(3) ਕੁੰਦਨ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ (11)

(7) ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ 125, ਸੀਆਰ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੀਸੀ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

(8) 125. ਪਤਨੀਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ,

(1) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

(a) ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ, ਜਾਂ

(b) ਉਸ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਭਾਵੇਂ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਾਂ

(c) ਉਸ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਾ (ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ) ਜਿਸ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਬੱਚਾ, ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਾਂ

(d) ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ,

ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅਜਿਹੀ ਅਣਗੌਲੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਮਾਸਿਕ ਦਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।, ਜਿਵੇਂ (7) 1996 (1) RCR 143

(8) 1987 CrI. ਐਲਜੇ 525

(9) ਏਆਈਆਰ 1965 ਪੰਜਾਬ 79

(10) ਏਆਈਆਰ 1969 ਰਾਜ 29

(11) 1988 CrI. ਐਲਜੇ 987

ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਦਾ

ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੀ ਦਾ ਪਤੀ, ਜੇਕਰ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ।

ਵਿਆਖਿਆ,—ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ,—

- (a) “ਨਾਬਾਲਗ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ, ਭਾਰਤੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਐਕਟ, 1875 (9 ਦਾ 1875) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ;
- (b) “ਪਤਨੀ” ਵਿੱਚ ਉਹ ਔਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਤਲਾਕ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

XX XX XX XX

- (4) ਕੋਈ ਵੀ ਪਤਨੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਭੱਤਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਉਹ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

(8) ਸਬ-ਸੈਕਸ਼ਨ i(4) ਤੋਂ: ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਧਾਰਾ 125, ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਭੱਤਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੀਸੀ ਜੇਕਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ, ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ, ਸੀ.ਆਰ. PC ਸਬੰਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 125, ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੀਸੀ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ *ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਾਈਡਿੰਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ ਹਨ।

ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(9) *ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ “ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੱਤੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ

ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪਤਨੀ ਨੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 125, ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੀਸੀ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 125, ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ., ਤਾਂ ਡਿਕਰੀ *ipso* ਫੈਕਟੋ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 125, ਸੀਆਰ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 125, ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ. ਪੀ.ਸੀ.

(10) ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਤਨੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਨਮਾਲਾ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ ਐਮ ਰੰਗਨਾਥ ਭਾਟੀਆ (12)। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ [ਐਸ. 125(4)] ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ 'ਪਤਨੀ' ਸ਼ਬਦ

(12) ਜੇ.ਟੀ. 1995((5) SC 670

ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤ ਦੇ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਤਲਾਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਕਿੱਥੋਂ ਹੈ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤਲਾਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 125 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(11) ਅਸੀਂ, ਇਸਲਈ, ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ; jlawc ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

(1) ਉਹ ਪਤਨੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਅਧੀਨ ਭੱਤੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਪਤਨੀ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

(2) ਪਰ ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦਾ

ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ;

- (3) ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 125, ਸੀਆਰ, ਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਡਿਕਰੀ *ipso* ਫੈਕਟੋ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 125, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੁਜ਼ਾਰਾ-ਬਜ਼ਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ;

ਅਤੇ

- (4) ਉਹ ਪਤਨੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਟੋ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਤੀ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(12) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਬੀ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਈ ਗੁਪਤਾ ਜੇ.

PSEB ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਅਪੀਲੈਂਟ

ਬਨਾਮ

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

95 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 1660

21 ਮਾਰਚ, 1997

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 —S. 100 — ਪੰਜਾਬ- ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਕਰਮਚਾਰੀ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1971—ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ—ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ—ਮੁਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਖਾਸਕਰ ਜੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—ਵਾਜਬ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਯਮਤ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਨਿਯਮਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਮੁਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੬)

ਅੱਗੋਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ